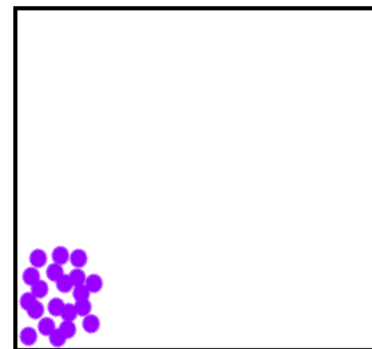

Sodobni materiali

Difuzija v trdnem

Difuzija v trdnem

Difuzija v trdnem je...

- transport atomov skozi snov
- Mehanizem na osnovi katerega se dogajajo pomembne procesi v materialih
  - ***Površinsko utrjevanje*** jekel
  - ***Dopiranje*** polprevodnikov
  - ***Oksidacija*** kovin
  - ***Reakcija v trdnem stanju***
  - ***Sintranje*** — Proces, pri katerem iz prahu stisnjen objekt pridobi gostoto in trdnost med termično obdelavo

Procesi na osnovi difuzije

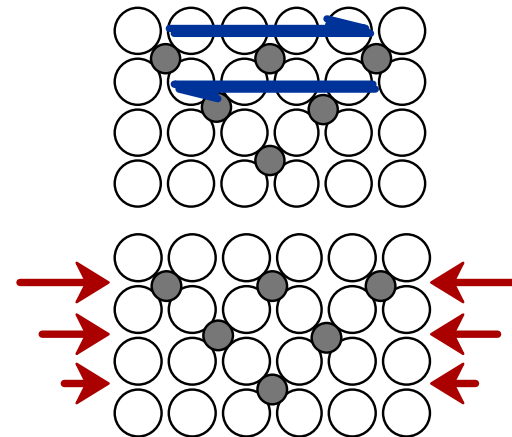
Površinsko utrjevanje:

- intersticijska difuzija ogljika v površinske sloje jekla
- primer je površinsko utrjevanje zobnikov

Posledica površinskega utrjevanje :

- površino je težko deformirati
C atomi otežijo zdrs kristalnih ravnin
- površino je težko prelomiti
zaradi C atomov je površina pod stisno napetostjo

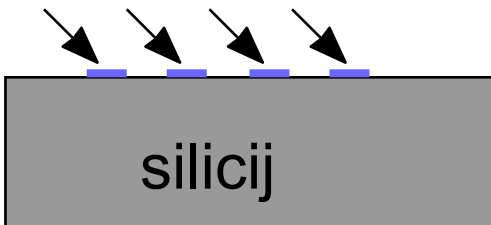

Procesi na osnovi difuzije

Primer: **Dopiranje** silicija s P za n-tip polprevodnika

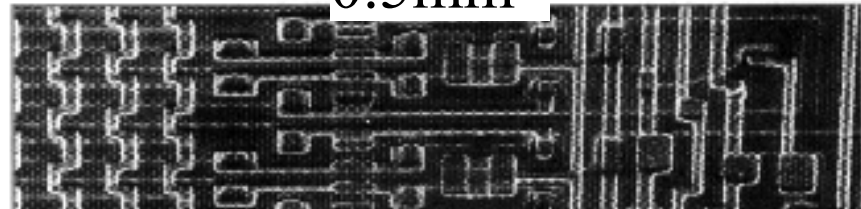
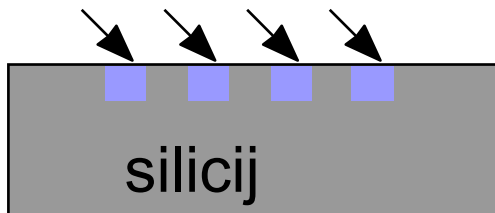
Proces:

1. Nanos sloja s P na površino polprevodnika.

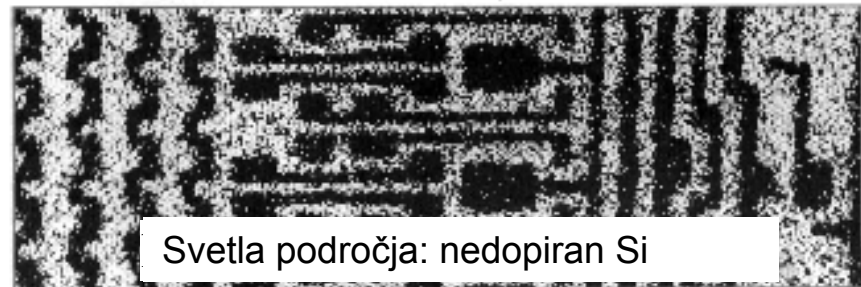

2. Toplotna obdelava

3. Rezultat: dopirana področja Si postanejo n-tip polprevodnika

Povečana slika računalniškega procesorja

Svetla področja: nedopiran Si

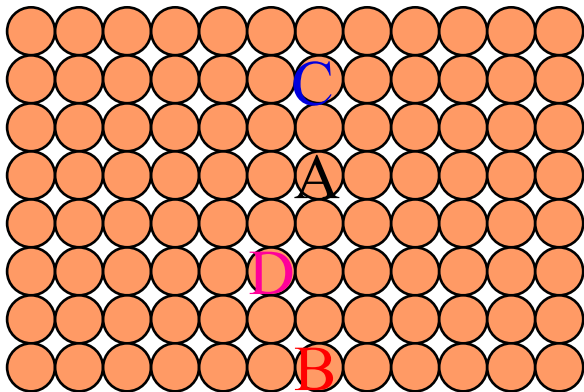
Svetla področja: P-dopiran Si

Način difuzije v trdnem

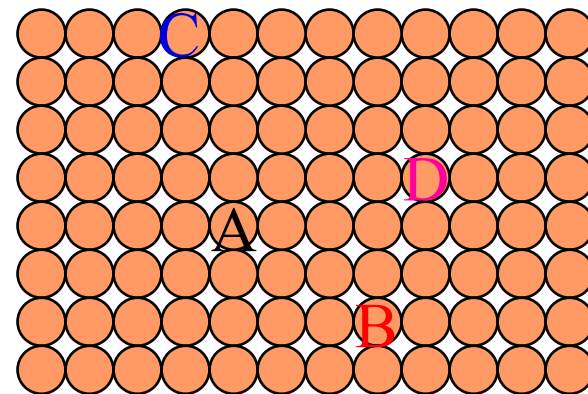
- **Lastna difuzija** — gibanje atomov skozi njihovo lastno mrežo (trdnih elektrolitih, kisikovi senzorjih, sintranje)
- **Interdifuzija** (difuzije raznovrstnih atomov) — *npr.*, gibanje Ni skozi kristal Cu (dopiranje, utrjevanje, kemijska reakcija)

Primer lastne difuzije:

Če označimo atome A,B,C,D

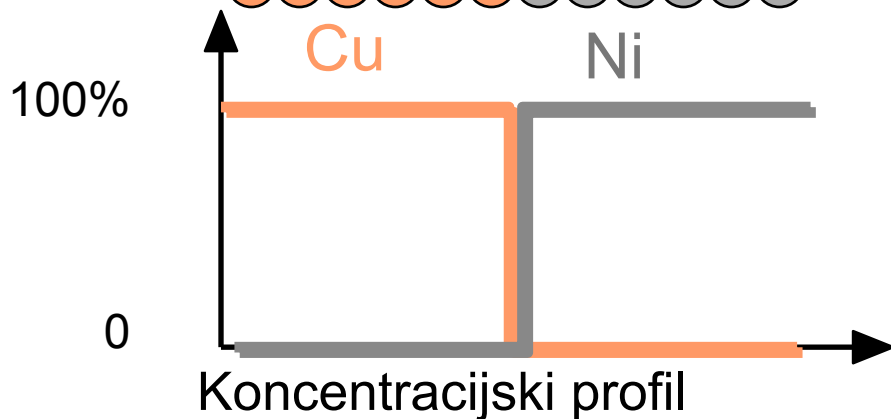
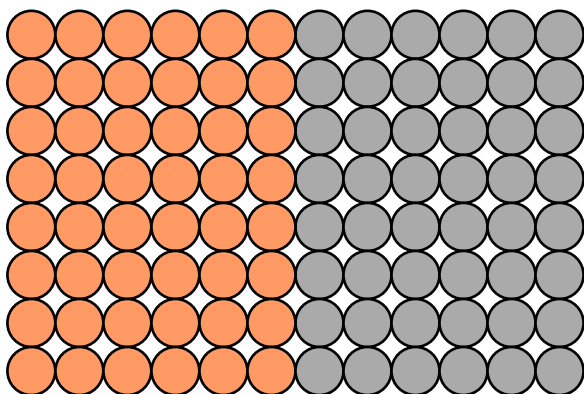
so po določenem času na drugih mestih

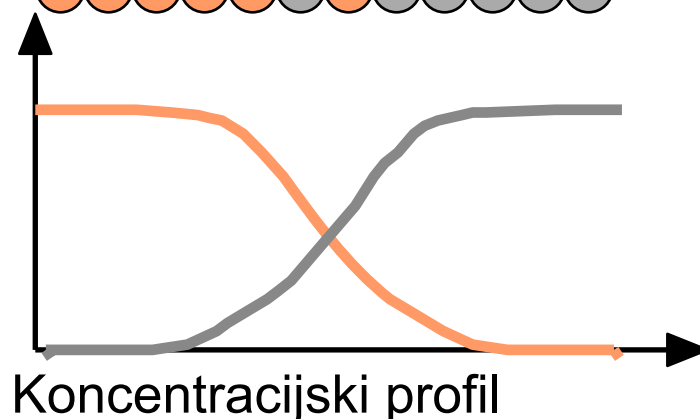
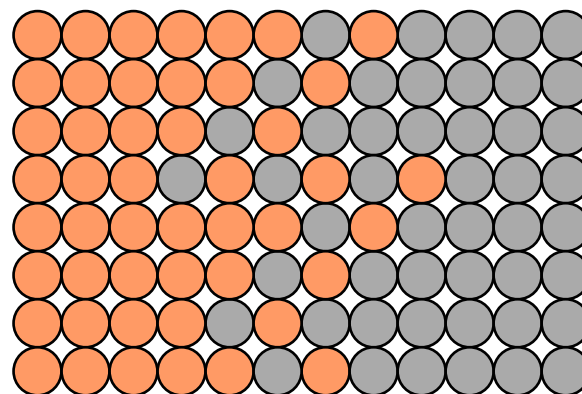
Način difuzije v trdnem

Primer interdifuzije: V zlitinah atomi migrirajo s področja visoke koncentracije na področje nizke koncentracije.

Na začetku

Po določenem času

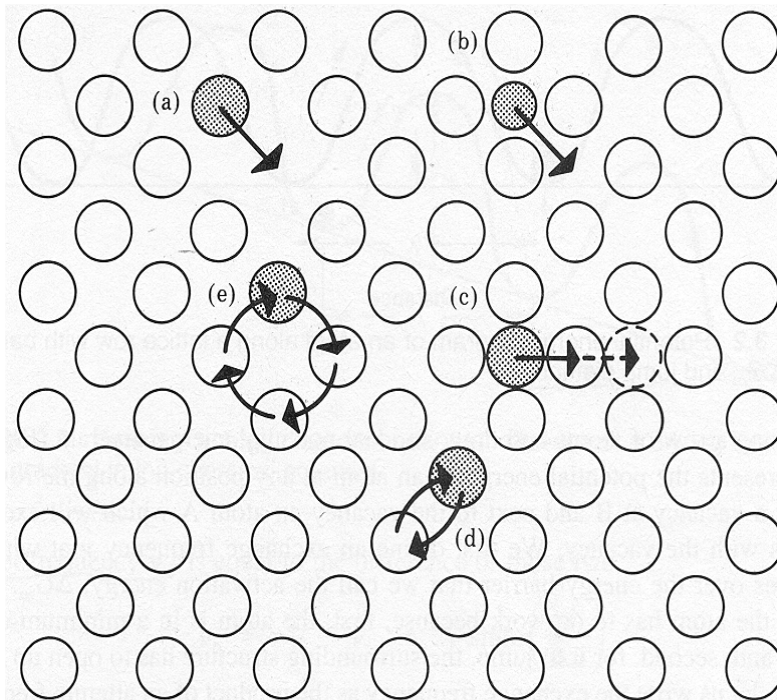

Atomistični mehanizmi difuzije

Mehanizmi

- **Difuzija preko vrzeli**
- **Intersticijska difuzija**
- **Izmenjalna difuzija**

Običajno je intersticijska difuzija najhitrejša (trdni elektroliti, ionski prevodniki)

- preko vrzeli
- Intersticijska
- Intersticijska preko vrzeli
- izmenjalna
- izmenjalna krožna

Makroskopski opis difuzije

Prvi Fickov zakon

– za ravnotežno stanje

$$J = -D \frac{dC}{dx}$$

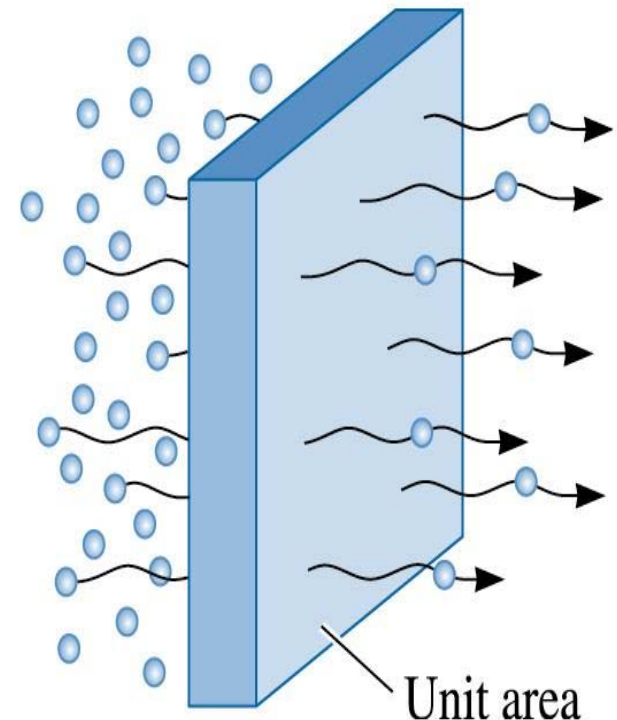
J...flux $J = \frac{1}{A} \frac{dm}{dt} \Rightarrow \left[\frac{\text{kg}}{\text{m}^2 \text{s}} \right] \text{ or } \left[\frac{\text{atoms}}{\text{m}^2 \text{s}} \right]$

dC/dx ...koncentracijski gradient
– gonilna sila za difuzijo [kg/m^4]

D ... **difuzijski koeficient** [m^2/s]
sorazmernostna konstanta med
gradientom in fluksom.

Negativni predznak kaže na to, da masni fluks poteka s strani z višjo konc. Na stran z nižjo - vzdolž koncentracijskega gradienta

Masni fluks je definiran kot število atomov, ki prehaja skozi ravnino ene ploskovne enote.

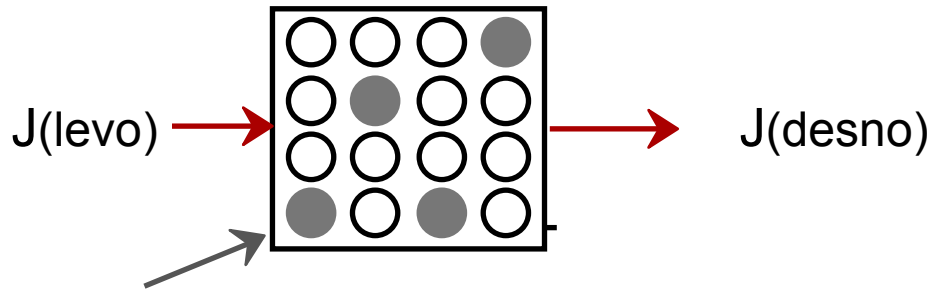

Makroskopski opis difuzije

Prvi Fickov zakon

– za ravnotežno stanje

Konzentracija v škatli se ne spreminja s časom.

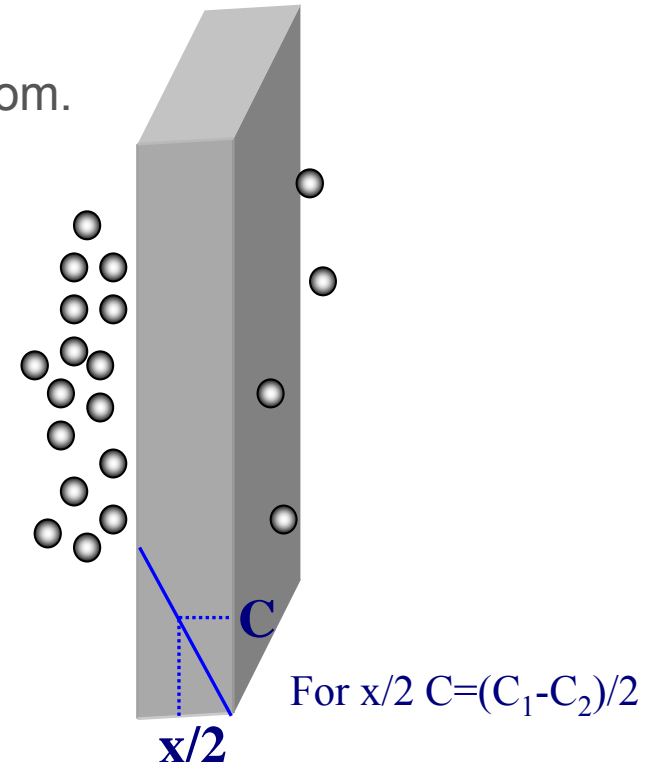
Ravnotežno stanje:

$$J(\text{levo}) = J(\text{desno})$$

➤ Apply Fick's First Law:
$$J = -D \frac{\partial C}{\partial x}$$

➤ If $J(\text{levo}) = J(\text{desno})$, then
$$\left(\frac{dC}{dx} \right)_{\text{levo}} = \left(\frac{dC}{dx} \right)_{\text{desno}}$$

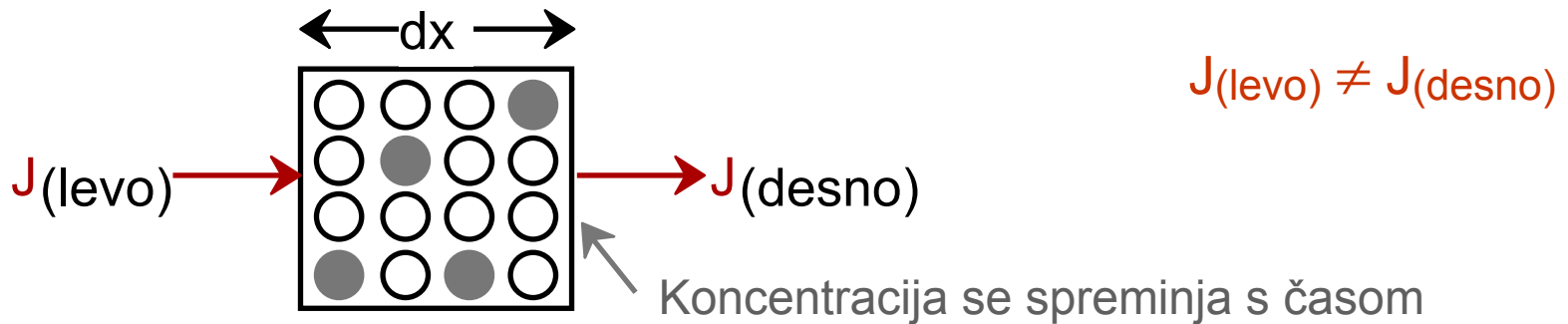
- Rezultat: naklon dC/dx , mora biti konstanten
koncentracijski profil je linearen
in neodvisen od časa

Makroskopski opis difuzije

Drugi Fickov zakon

– za neravnotežno stanje

➤ Koncentracijski profil se spreminja s časom

➤ Za ohranitev snovi v sistemu mora veljati:

[hitrost nalaganja] = – [gradient fluksa]

$$\frac{\partial C}{\partial t} = - \frac{\partial J}{\partial x}$$

$$J = -D \frac{dC}{dx} \quad \longrightarrow \quad \frac{\partial C}{\partial t} = \frac{\partial}{\partial x} \left(D \frac{\partial C}{\partial x} \right) \quad \longrightarrow \quad \frac{\partial C}{\partial t} = D \frac{\partial^2 C}{\partial x^2}$$

Drugi Fickov zakon

Primer rešitve 2. Fickovega zakona:

Tehnično pomemben sistem je sistem s končnim planarnim virom, ki difundira v neskončen material

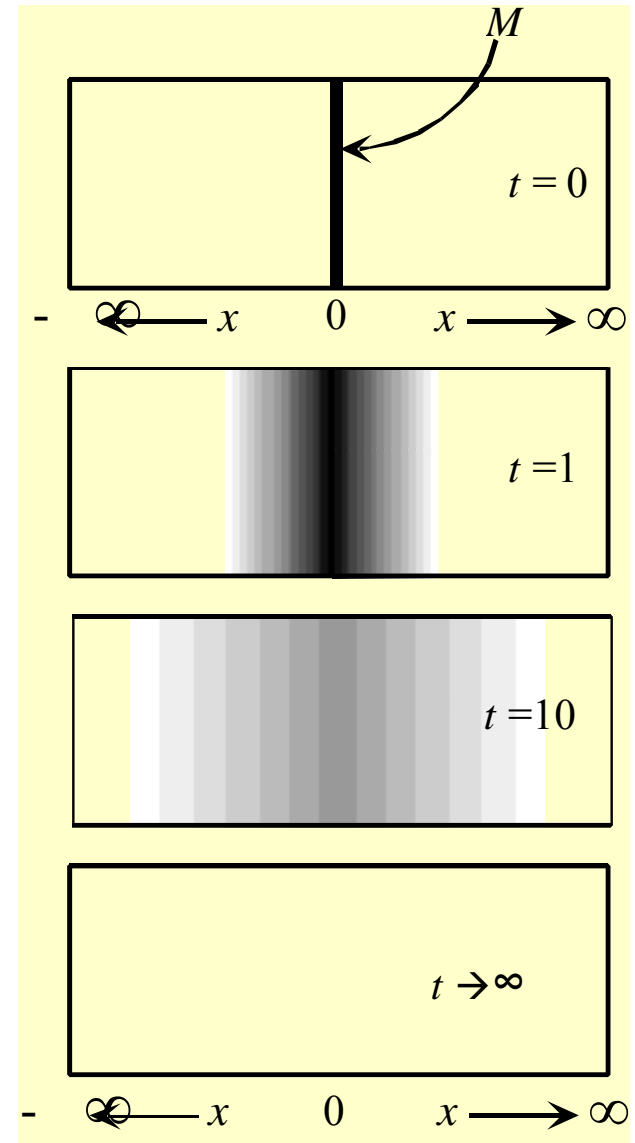
- začetni pogoj.: $C(x,0) = 0$
- mejni pogoj #1: $C(\infty,t) = C(-\infty,t) = 0$

(sestava na “koncu” neskončne palice se ne spremeni)

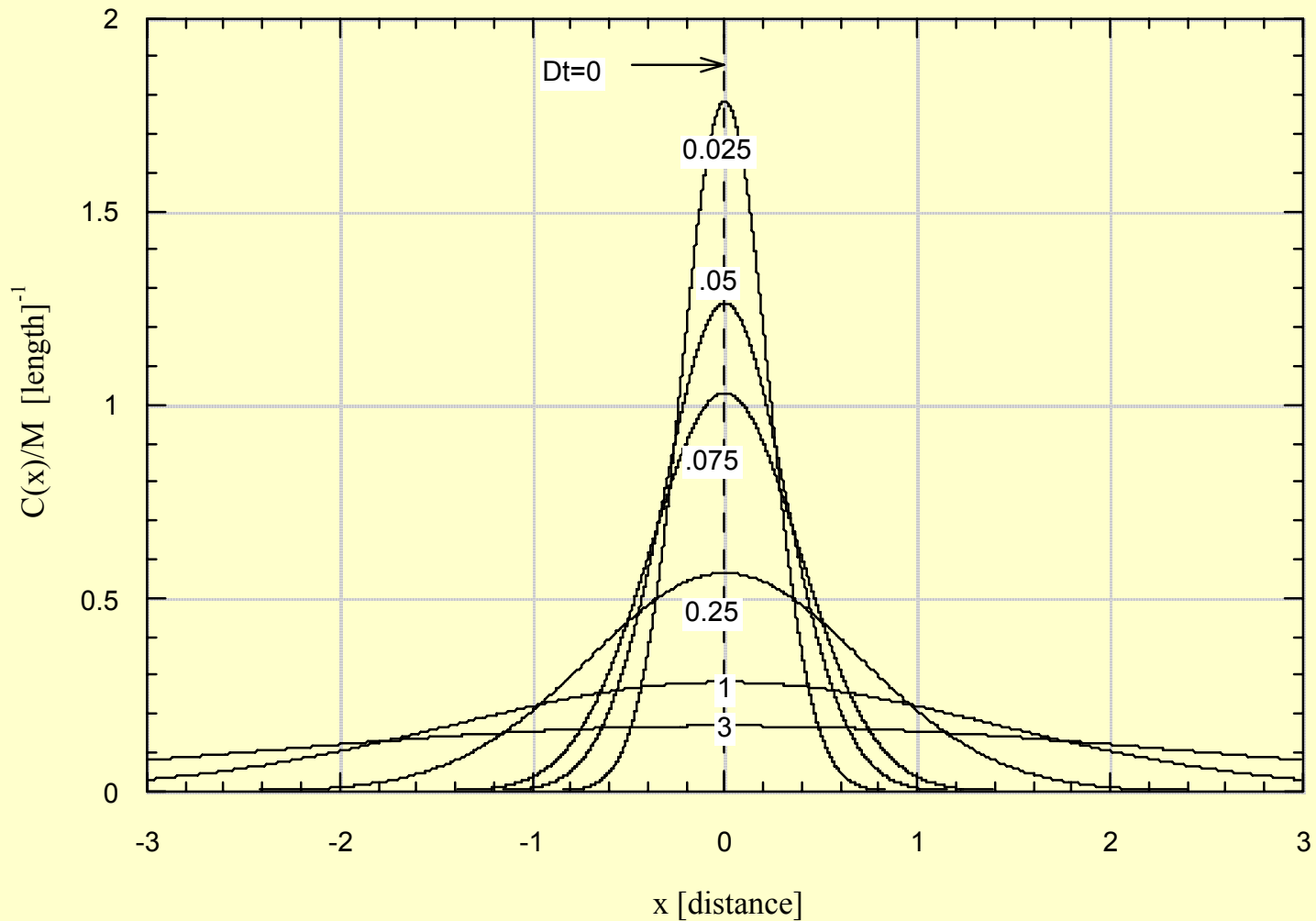
- mejni pogoj #2:
$$\int_{-\infty}^{\infty} C dx = M$$

Velja za vse t (konstanta celokupna količina M)

$$C(x,t) = \frac{M}{2\sqrt{\pi Dt}} e^{-\frac{x^2}{4Dt}}$$

Grafična rešitev za končni planarni vir

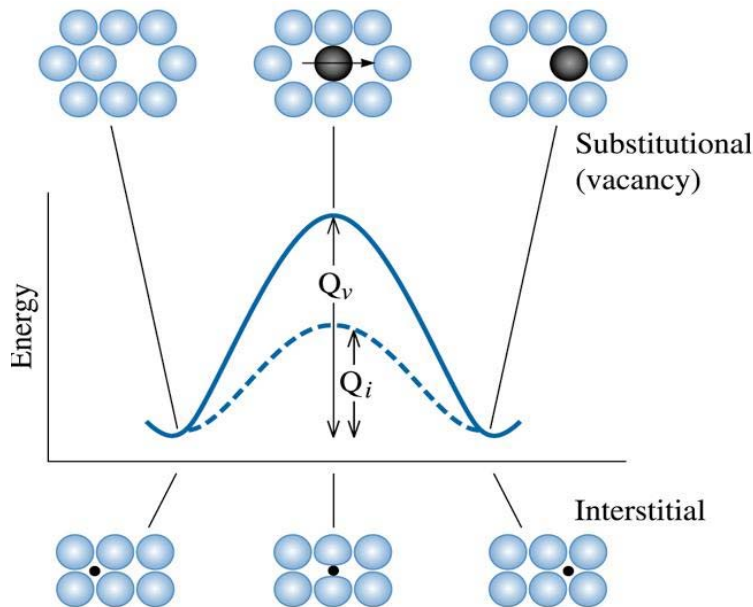
Difuzijski koeficient

Atom, ki difundira potrebuje...

1) Prazno sosednje mesto; koncentracija vrzeli in torej tudi hitrost difuzije je močno odvisna od temperature in koncentracije nečistoč (dopantov)

$$[V_M] = \exp\left(-\frac{\Delta H_f}{kT}\right) \quad [V'_M] = [F'_M]$$

2) Aktivacijsko energijo, da zapusti staro mesto

$$D(T) = D_o \exp\left(-\frac{Q}{RT}\right)$$

R ... 8.314 JK⁻¹mol⁻¹

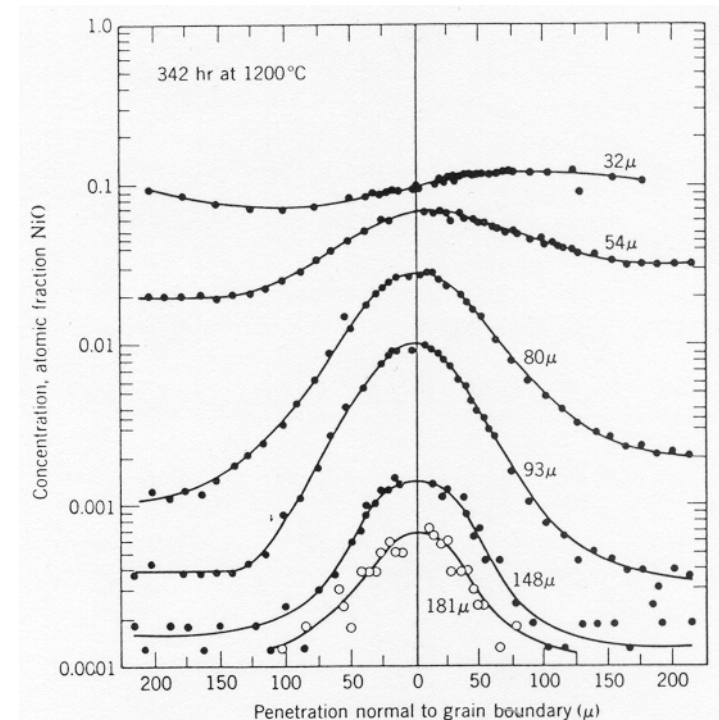
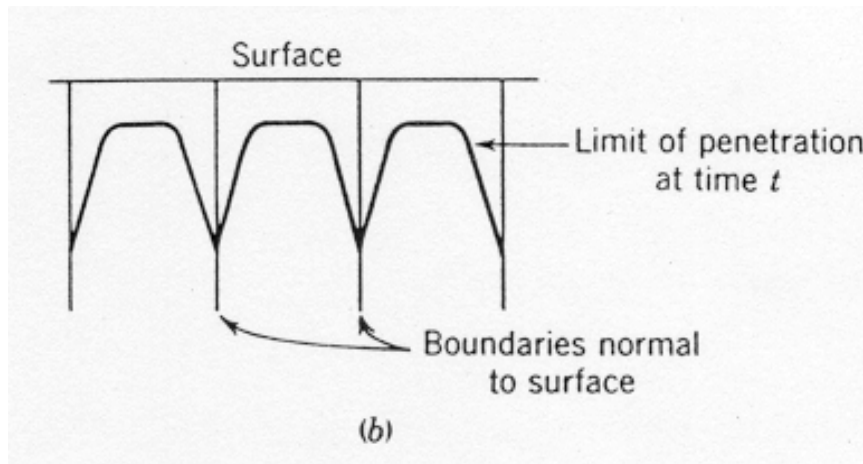
Q... aktivacijska energija za difuzijo

- se povečuje z velikostjo delca
- je večja za difuzijo preko vrzeli in manjša za intersticijsko difuzijo

Površinska difuzija

Velja za dislokacijske ravnine, meje med zrnji in površine

- Na površinah faz atom, ki difundira, ni stisnjen med sosednje atome z vseh strani.
- Na dislokacijskih ravninah in mejah med zrnji atomski sklad ni tako gost kot v kristalu.
- Posledično so difuzijski koeficienti večji in aktivacijske energije manjše.
- Ocena: površinska difuzija je enkrat hitrejša kot mrežna difuzija medtem ko so vrednosti za difuzijo po dislokacijskih ravninah in mejah vmesne

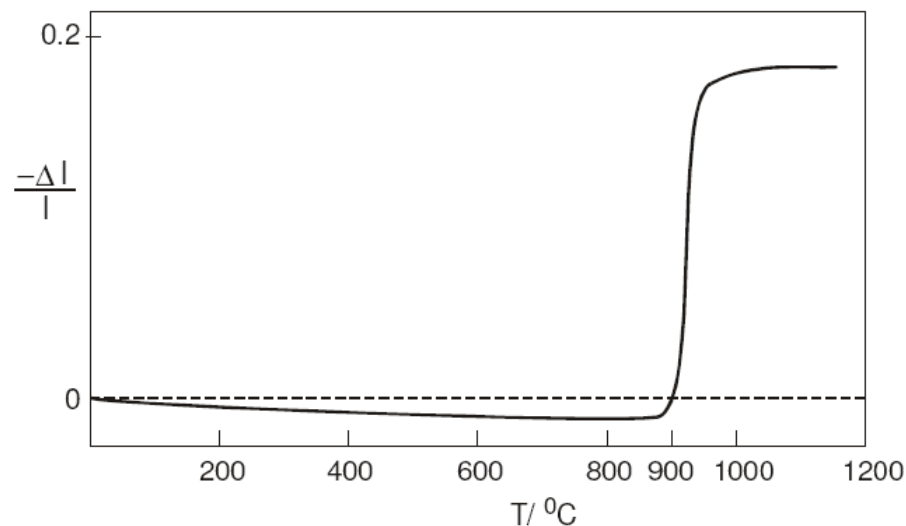
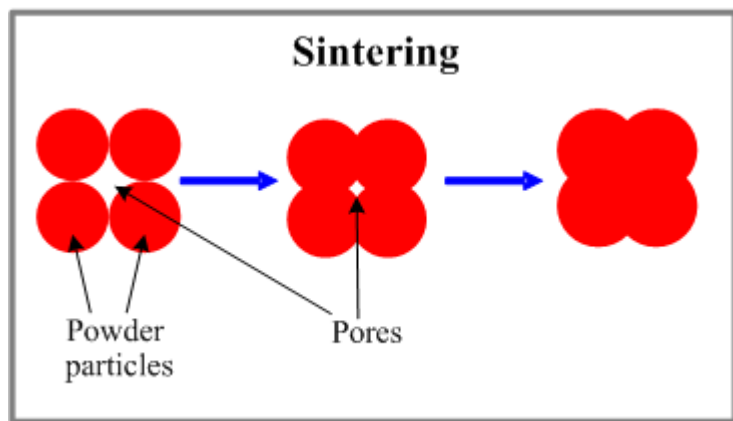
Difuzija v trdnem

Difuzija je...

- transport atomov skozi snov
- Mehanizem na osnovi katerega se dogajajo pomembne procesi v materialih
  - ***Površinsko utrjevanje*** jekel
  - ***Dopiranje*** polprevodnikov
  - ***Oksidacija*** kovin
  - ***Reakcija v trdnem stanju***
  - ***Sintranje*** — Proces, pri katerem iz prahu stisnjen objekt pridobi gostoto in trdnost med termično obdelavo

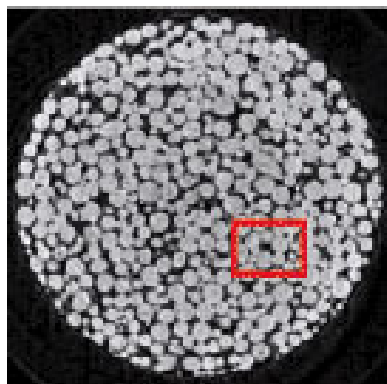
Sintranje

Sintranje je termična obdelava pod temperaturo tališča matrične faze, ki pretvori kovinski ali keramičen prah (ali iz prahu stisnjeno telo) v kompakten keramični izdelek (ki običajno vsebuje še preostanek poroznosti)

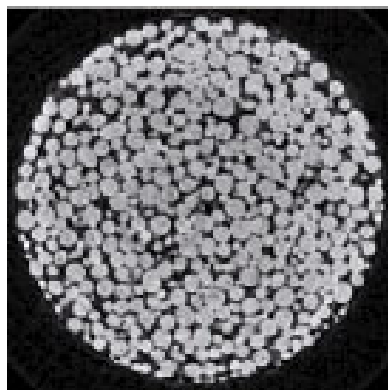

Sintranje

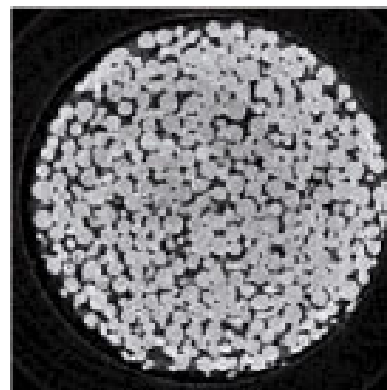

200 μm

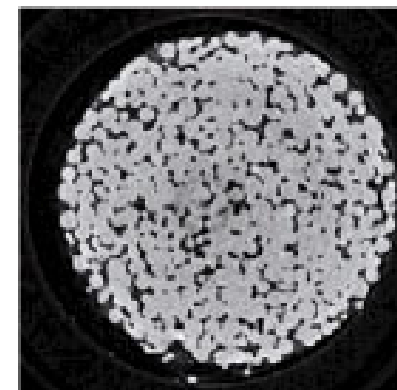
a)

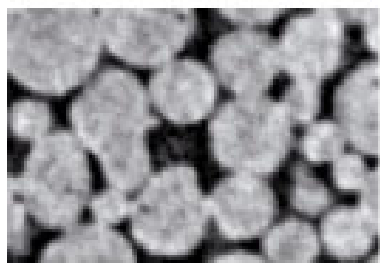
b)

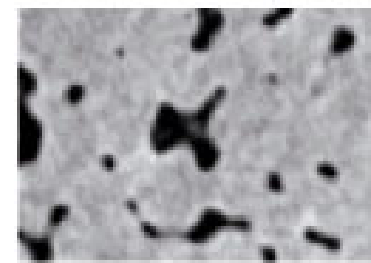
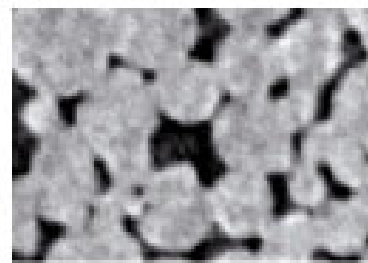
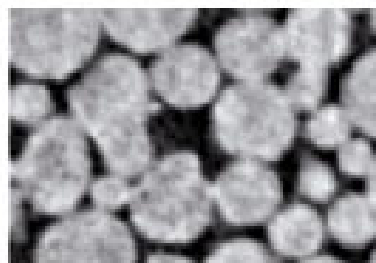
c)

d)

100 μm

Sodobni materiali

Sinteza

Tehnike za sintezo materialov

Sinteza v trdnem

(So)obarjanje

Sol-gel sinteza

Hidrotermalna sinteza

Sinteza monokristalov (Czochralski, Bridgman)

Sinteza tankih filmov

Sinteza nanodelcev

Sinteza polimerov

Ultrazvočna sinteza

Sinteza s prenosom preko parne faze

Mehansko zlivanje

Sinteza pod visokimi pritiski in temperaturami (diamanti)

Reverzibilni miceli

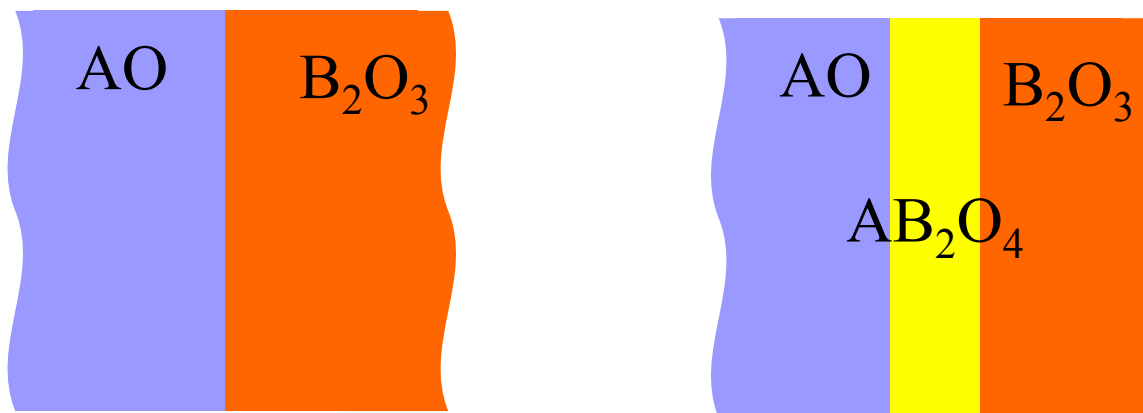
itd...

Sinteza v trdnem

Heterogena reakcija:

Reakcija poteka na površinah med reaktanti (AO in B_2O_3).

Tvori se reakcijska plast.

Zaporedje reakcijskih stopenj

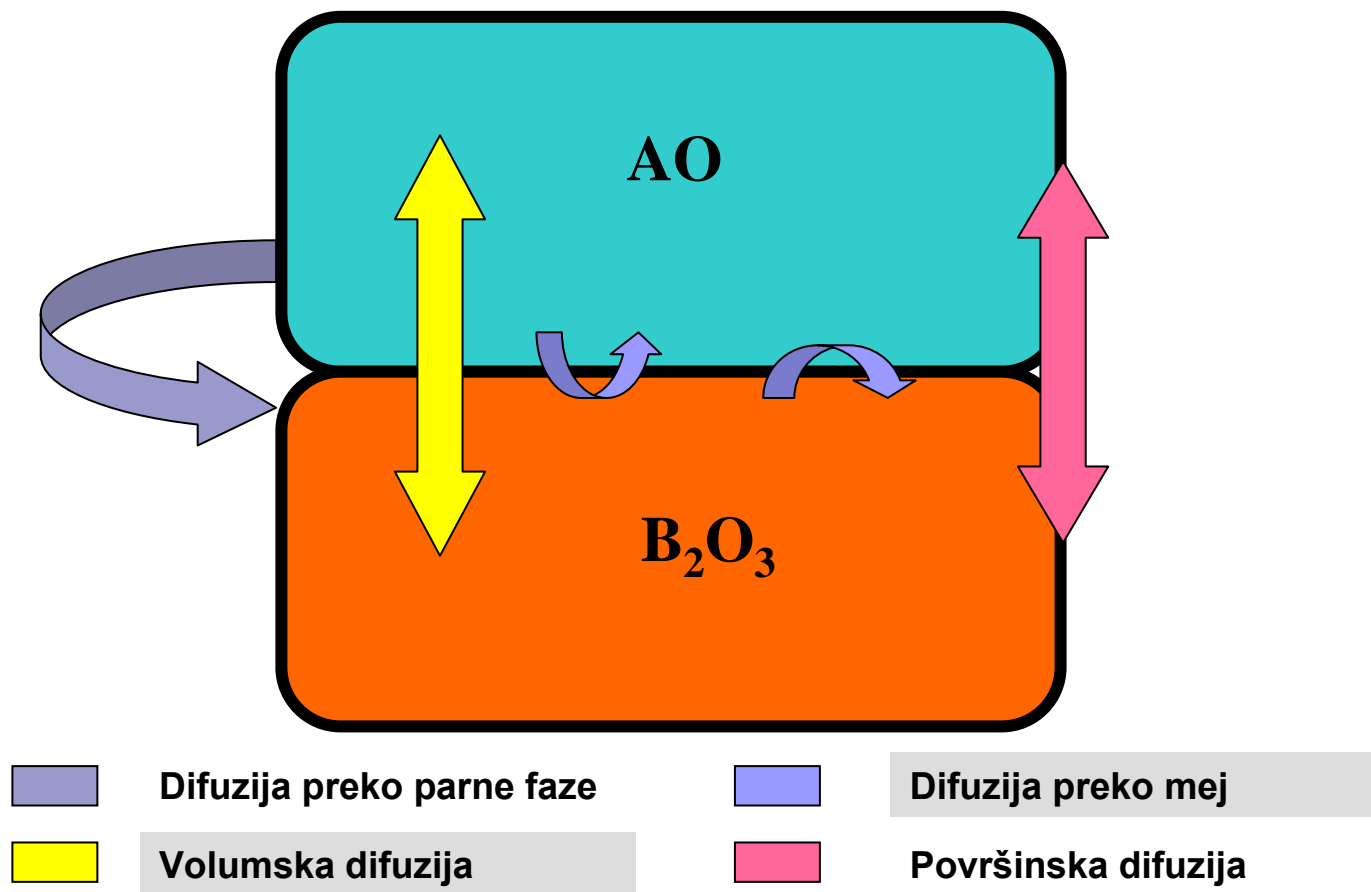
- transport materiala na reakcijsko mesto
- reakcija na fazni meji
- transport produktov stran od fazne meje (npr. plinastih produktov kot CO_2)

Celokupno reakcijska hitrost (kinetiko reakcije) določuje najpočasnejša stopnja

Toplota, ki se med reakcijo razvija ali absorbira vpliva na kinetiko

Sinteza v trdnem

Možne reakcijske poti med dvema trdnima fazama

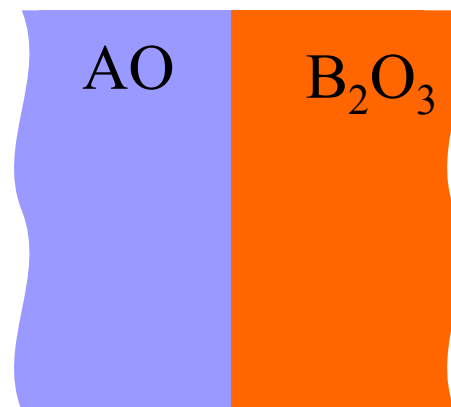

Sinteza v trdnem

Parametri, ki vplivajo na hitrost reakcije

1.) Aktivacijska energija in temperatura

Za začetek reakcije je potrebna difuzija preko fazne meje – potrebno je premagati potencialno bariero, torej aktivacijsko energijo

Arrheniusova enačba

$$K = A \exp\left(\frac{-E_a}{RT}\right)$$

Velja za sisteme, za katere ni potrebna difuzija na dolge razdalje

T ... temperatura

E_a ... aktivacijska energija

R ... 8.314 JK⁻¹mol⁻¹

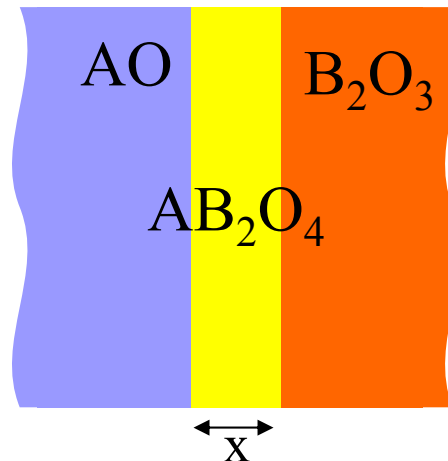
$K = \frac{dc}{c dt}$ ... konstanta reakcijske hitrosti

Sinteza v trdnem

Parametri, ki vplivajo na hitrost reakcije

1.) Aktivacijska energija in temperatura

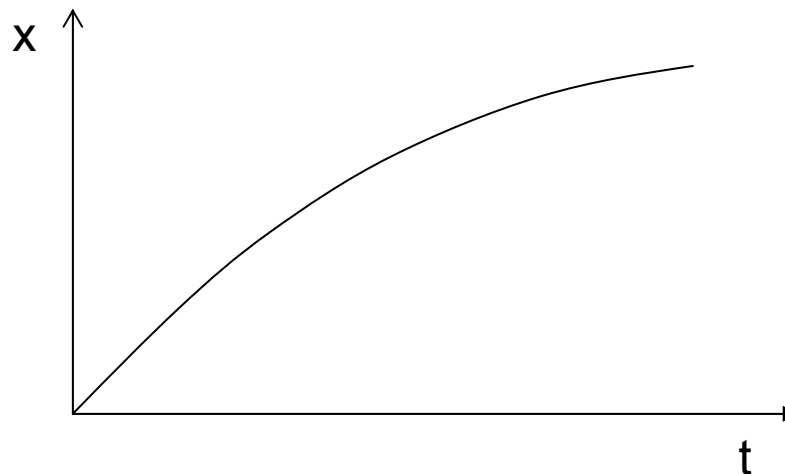
2.) Difuzija skozi reakcijski sloj

Ko je kinetika reakcije pogojena s hitrostjo difuzije skozi reakcijski sloj reakcija napreduje po **paraboličnem kinetičnem zakonu**

$$x^2 = Kt$$

K...parabolična hitrostna konstanta
t...čas

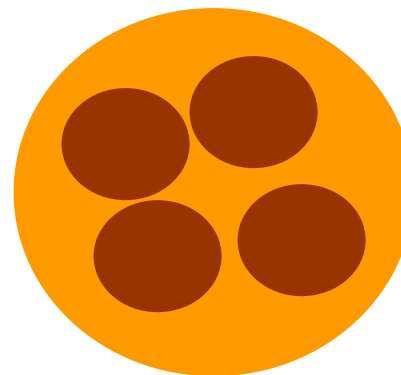
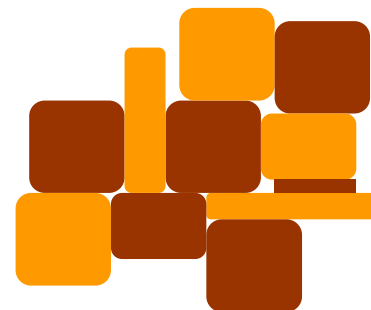
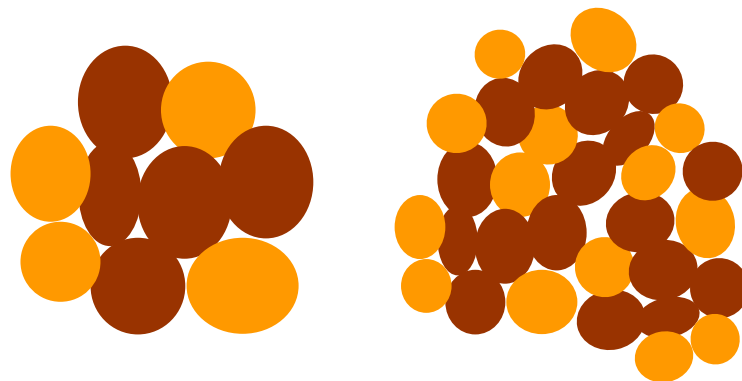
Sinteza v trdnem

Parametri, ki vplivajo na hitrost reakcije

- 1.) Aktivacijska energija in temperatura
- 2.) Difuzija skozi reakcijski sloj
- 3.) Stične površine

$$\frac{dG}{dt} = Kc_1c_2F$$

- G ... stopnja pretvorbe
K ... konstanta reakcijske hitrosti
 c_1, c_2 ... koncentracija reaktantov
F... stična površina

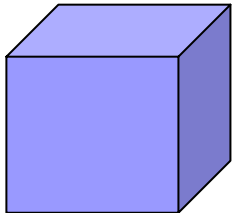
Sinteza v trdnem

Vpliv specifične površine prahu na kinetiko reakcije v trdnem

- Stična površina je močno odvisna od specifične površine prahu.
- Specifično površin lahko povečamo z mletjem prahu

Kocka z robom **1cm** ($=10^4 \mu\text{m}$)

$$\begin{aligned} \text{Specifična površina } S &= 6 \text{ cm}^2 = 6 \times 10^{-4} \text{ m}^2 \\ &= \underline{\underline{6 \times 10^8 \mu\text{m}^2}} \end{aligned}$$

mletje

Kocka z robom **10 μm**

$$S' = 6 \times 10^2 \mu\text{m}^2$$

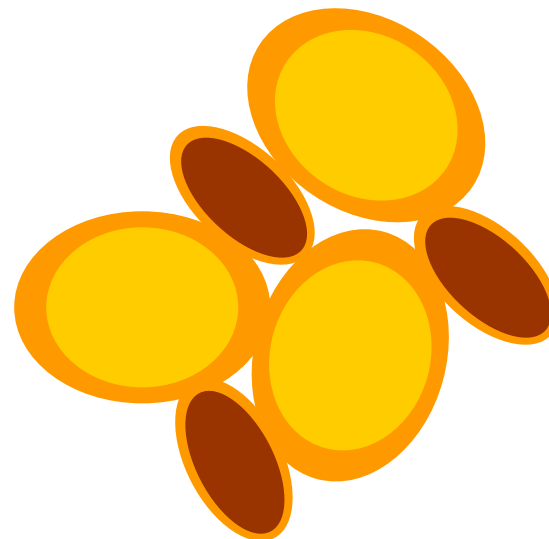
$$\begin{aligned} 10^9 \text{ delcev} \rightarrow S'_{\text{total}} &= 10^9 \times 6 \times 10^2 \mu\text{m}^2 \\ &= \underline{\underline{6 \times 10^{11} \mu\text{m}^2}} \end{aligned}$$

Povečanje specifične površine za faktor 10^3

Sinteza v trdnem

Eksperimentalni pogoji za povečanje kinetike reakcije v trdnem

- majhna velikost delcev
- homogena porazdelitev reaktantov
- stiskanje prahov
- primerno visoka temperatura
- vmesno mletje
- (prisotnost tekoče faze)

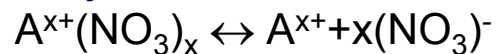
(So)obarjanje

Mešanje izhodnih ionov na atomarnem nivoju. Zmanjšana difuzijska pot pri reakciji. Reakcija je bolj homogena in veliko hitrejša (nižja T).

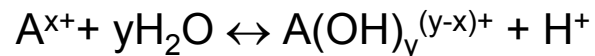
Izhodni reagenti: soli močnih kislin

Stopnje obarjanja:

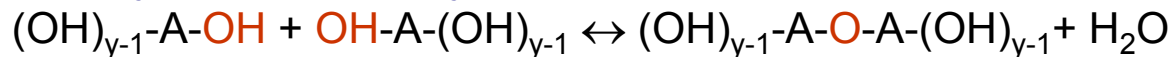
1. Disociacija v vodi

2. Hidroliza

3. Kondenzacija in polimerizacija

4. Po termični obdelavi dobimo oksid

➤ Obarjanje sprožimo z zvišanjem bazičnosti sistema (pH). Raztopino baze (obarjalni reagent) v pribitku zlijemo v sistem – *metoda direktnega udarca*

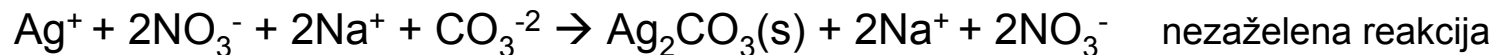
➤ Običajni obarjalni reagenti so NH_4OH , $NaOH$, Na_2CO_3 , urea $CO(NH_2)_2$, TMAH $(CH_3)_4N^+OH^-$

(So)obarjanje

Večkationske raztopine:

➤ Med raztapljanjem soli ne sme priti to obarjanja z izmenjavo ionov

npr. če so izhodne soli AgNO_3 , Na_2CO_3 in želimo sintetizirati mešan oksid $(\text{Ag,Na})\text{O}_2$:

➤ Homogeno obarjanje hidratiranih zvrsti je težje

➤ Večji ioni z manjšim nabojem (npr. Pb^{2+}) potrebujejo večji Ph za hidrolizo

➤ V izogib sekvenčnega lokalnega in nehomogenega soobarjanja, ki bo vodilo do nehomogene porazdelitve kationov) uporabimo *metodo povratnega udara*

➤ *Metoda povratnega udara* = raztopino kation počasi vlivamo v obarjalni reagent

Sol-gel sinteza

Koloid: Suspenzija v kateri so dispergirani delci tako majhni (1-1000nm), da so gravitacijske sile zanemarljivo v primerjavi s silami kratkega dosega (npr. elektrostatskimi)

Sol: koloidna suspenzija trdnih delcev v tekočini

Organo-kovinske spojine: spojine z direktno vezjo ogljik-kovina

Metalo-organske spojine: organski ligandi vezani na kovinski ion

Alkoksilni ligand : ligand, ki nastane z odvzemom protona hidroksilni skupini alkoholov

Alkoksidi: spojina z alkoksilnim ligandom (e.g. TEOS – tetraetil ortosilikat, $\text{Si}(\text{OC}_2\text{H}_5)_4$)

Sol-gel sinteza

Dva osnovna pristopa

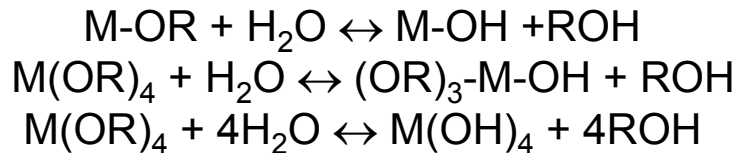
- **metalo-organski pristopa**: z metalo-organskimi alkoksidi in organskimi topili
- **anorganski pristop**: s kovinskim solmi v vodnih raztopinah (kloridi, oksokloridi, nitrati citrati); veliko ceneje in enostavneje vendar je reakcijo težje kontrolirati

Sol-gel sinteza

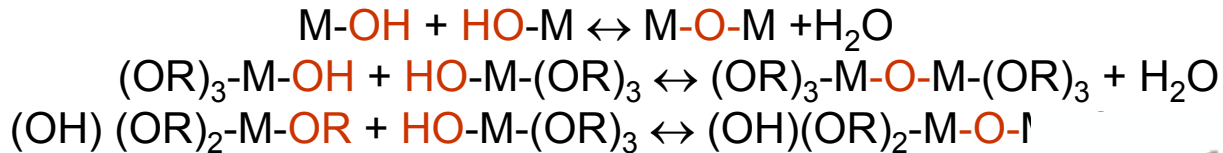
Primer metalo-organske sol-gel sinteze

Produkt (gel) nastane s polimerizacijo in kondenzacijo kovinskih alkoxidov

1. hidroksilacija (hidroliza alkoxidnih skupin)

2. kondenzacija

Morfologija polimera je odvisna od števila funkcionalnih skupin na alkoxidnem monomeru

f=1; dimer, konec kondenzacija

f=2; verige ali obroči

f>2, 3D prepredene verige, razvejanje

Sol-gel sinteza

Prednosti

- visoka čistost produkta
- visok nivo homogenosti
- nizke sintezne temperature
- dobra kontrola poroznosti
keramičnega produkta

Slabosti

- visoki stroški
- dolgi časi sinteze
- hlapni reagenti
- skrčec, napetosti in fragmentacija
produkta

Aplikacije

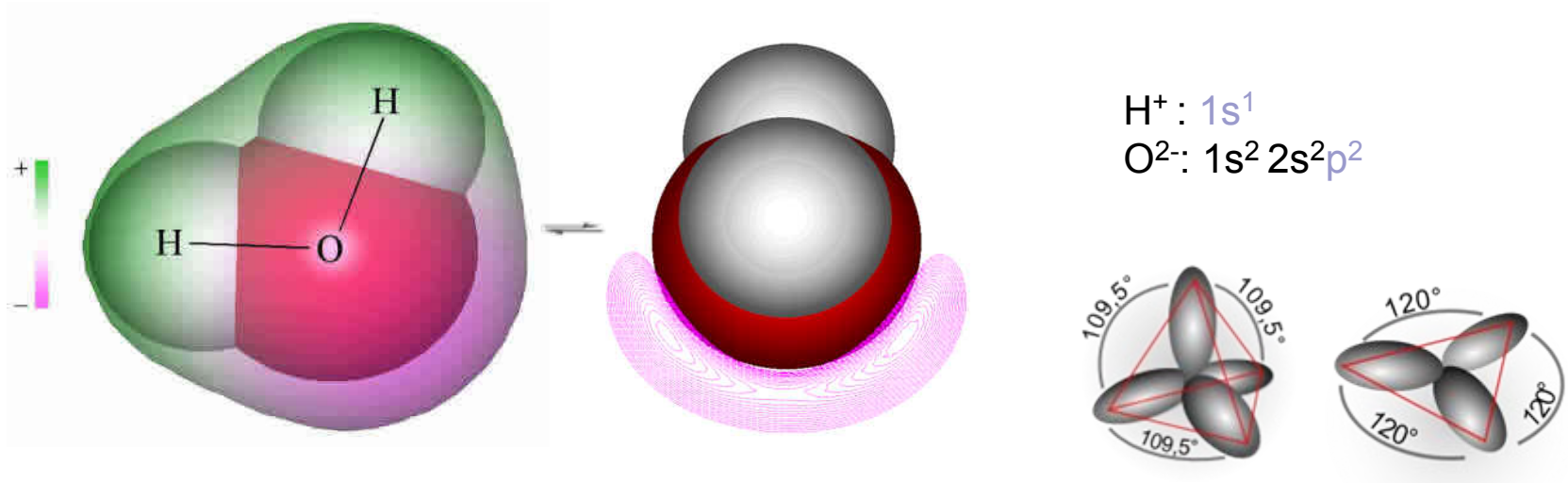
Stekla, transparentna keramika, vlakna, fini abrazivi, prevleke tanki filmi

Hidrotermalna sinteza

Sinteza v avtoklavih iz vodnih raztopin pri povišani temperaturi in tlaku

Voda je pri teh pogojih zelo nevarna zato je potrebno natančno poznati njene lastnosti

Disociacija vode

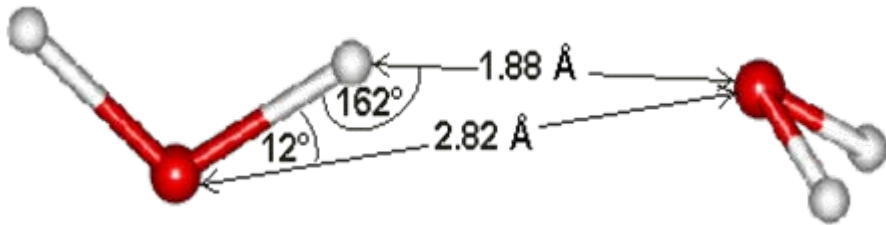
$$K_w = [\text{H}_3\text{O}^+][\text{OH}^-]$$

$$\text{pH} = -\log_{10}([\text{H}_3\text{O}^+])$$

$$K_w = 0.991 \times 10^{-14} \text{ mol}^2 \text{ l}^{-2} \text{ at } 25^\circ\text{C}$$

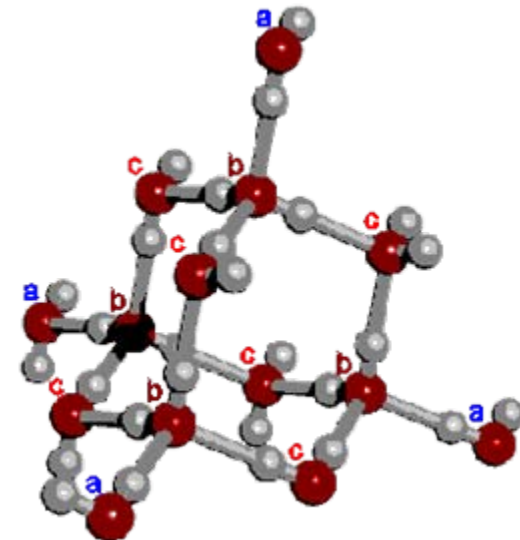
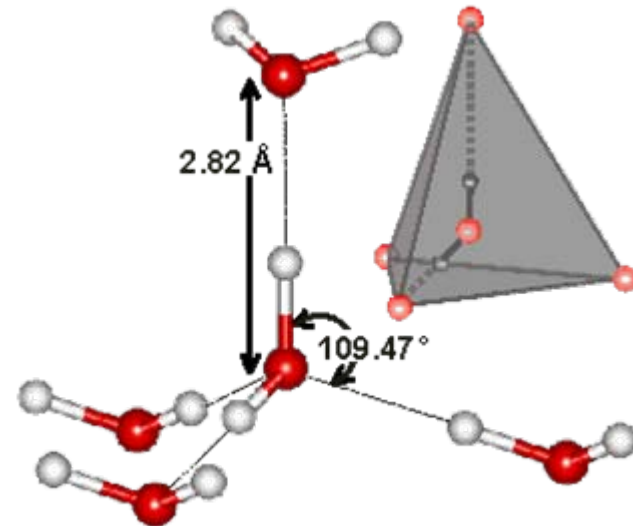
$$[\text{H}_3\text{O}^+] = [\text{OH}^-] = \sqrt{K_w} \quad \text{pH} = 7$$

Hidrotermalna sinteza -vodikova vez v vodi

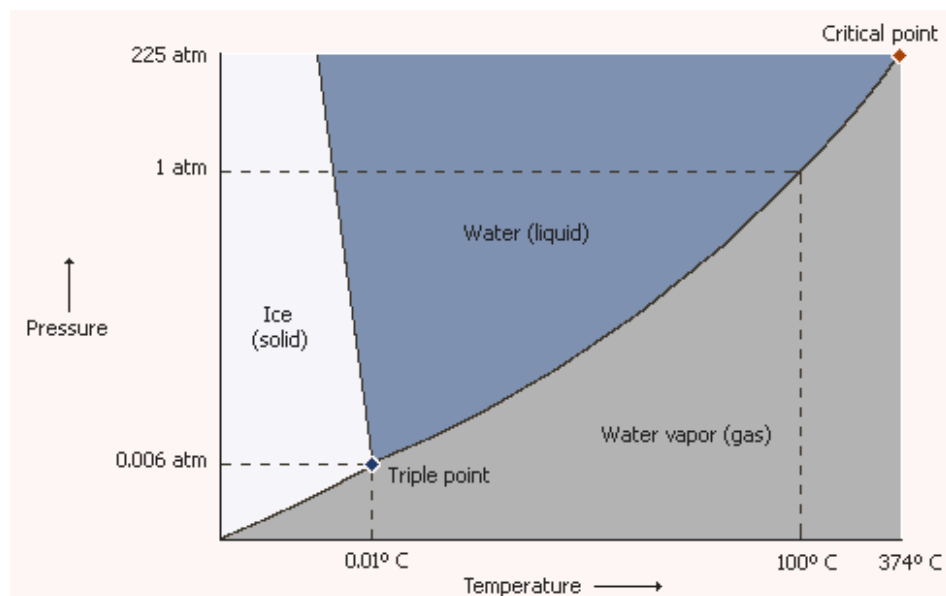

Vodikov atom je povezan z dvema atomoma kisika – z enim kovalentno in z drugim z vodikovo vezjo. To povzroča združevanje molekul vode v večje skupke. Pri 4°C je gostota skupkov večja kot gostota ledu.

Jakost vodikove vezi v vodi je pri sobni temperaturi 10x močnejša od termičnih fluktuacij

Hidrotermalna sinteza – trojna točka

- Pri temperaturi višji od 647 K vode ne moremo več utekočiniti. Lastnosti tekoče faze se izenačijo z lastnostmi plina. To temperaturo imenujemo **kritična temperatura** in parni tlak pri tej temperaturi se imenuje kritični parni tlak.
- Pri kritični točki jakost interakcij v tekoči fazi pade na raven interakcij v plinski fazi.
- Zaradi jakosti in obsega vodikovih vezi v vodi je kritična točka pri visoki temperaturi. Veliko energije je potrebno za zmanjšanje molekularnih interakcij na ustrezno nizek nivo.
- Pri temperaturah višjih od kritične tlak skokovito naraste

Hidrotermalna sinteza

Lastnosti vode v bližini T_c se dramatično spremenijo:

gostota, viskoznost, ionska mobilnost, ravnotežne konstante disociacije, hidroliza in formacija kompleksov, topnost plinov in trdnih snovi

Hidrotermalne metode

- precipitacija
- kristalizacija
- razkroj
- oksidacija
- sinteza
- etc..

Karakteristike hidrotermalne sinteze:

- fine delci ($<1\mu\text{m}$) ali monokristali
- nič oziroma šibka aglomeracija
- dobra kristaliničnost
- dobra homogenost
- neporozni produkt
- ozka porazdelitev velikosti delcev
- sinteza nizkotemperaturnih in metastabilnih faz
- sinteza faz z visokim parnim tlakom

Hidrotermalna sinteza - primer

1. Raztapljanje

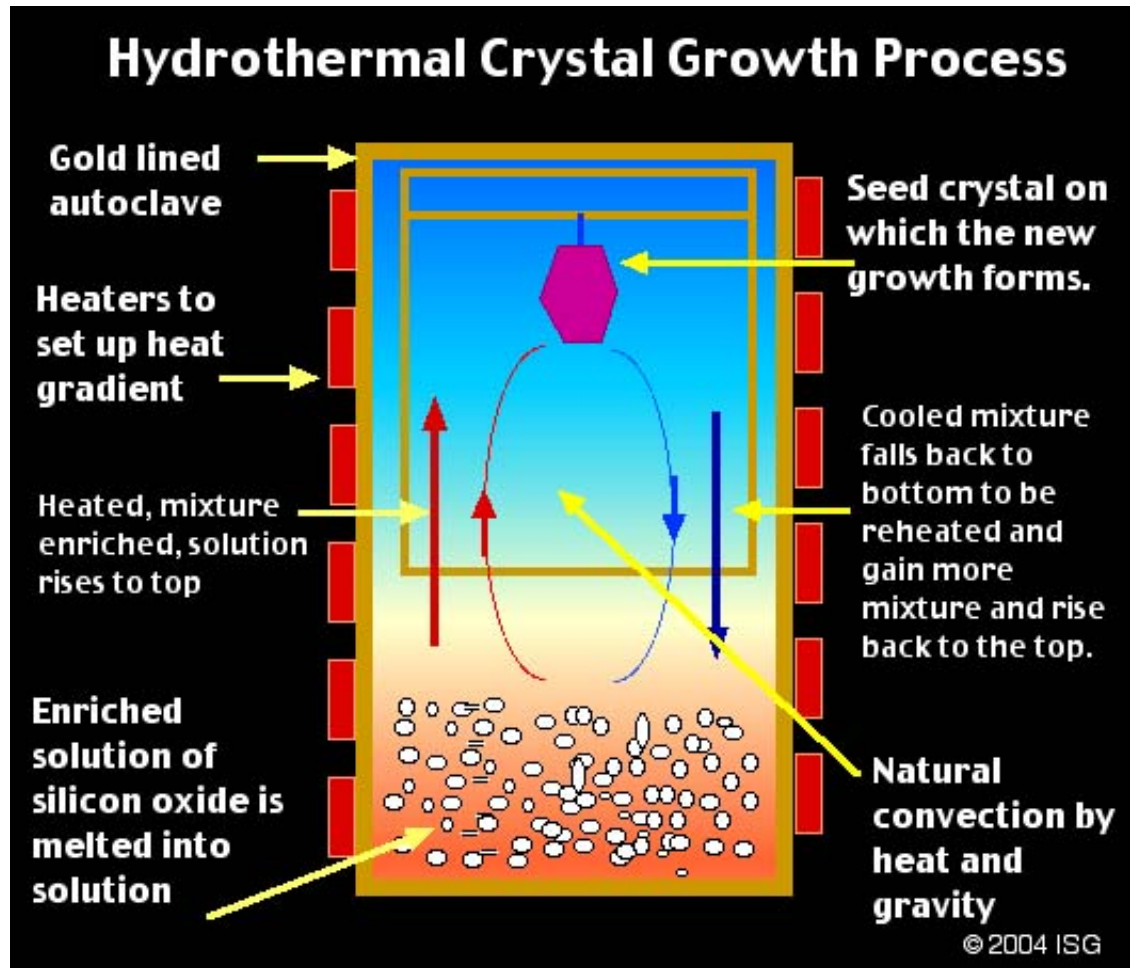
2. Končna reakcija v avtoklavu

Vmesni produkti

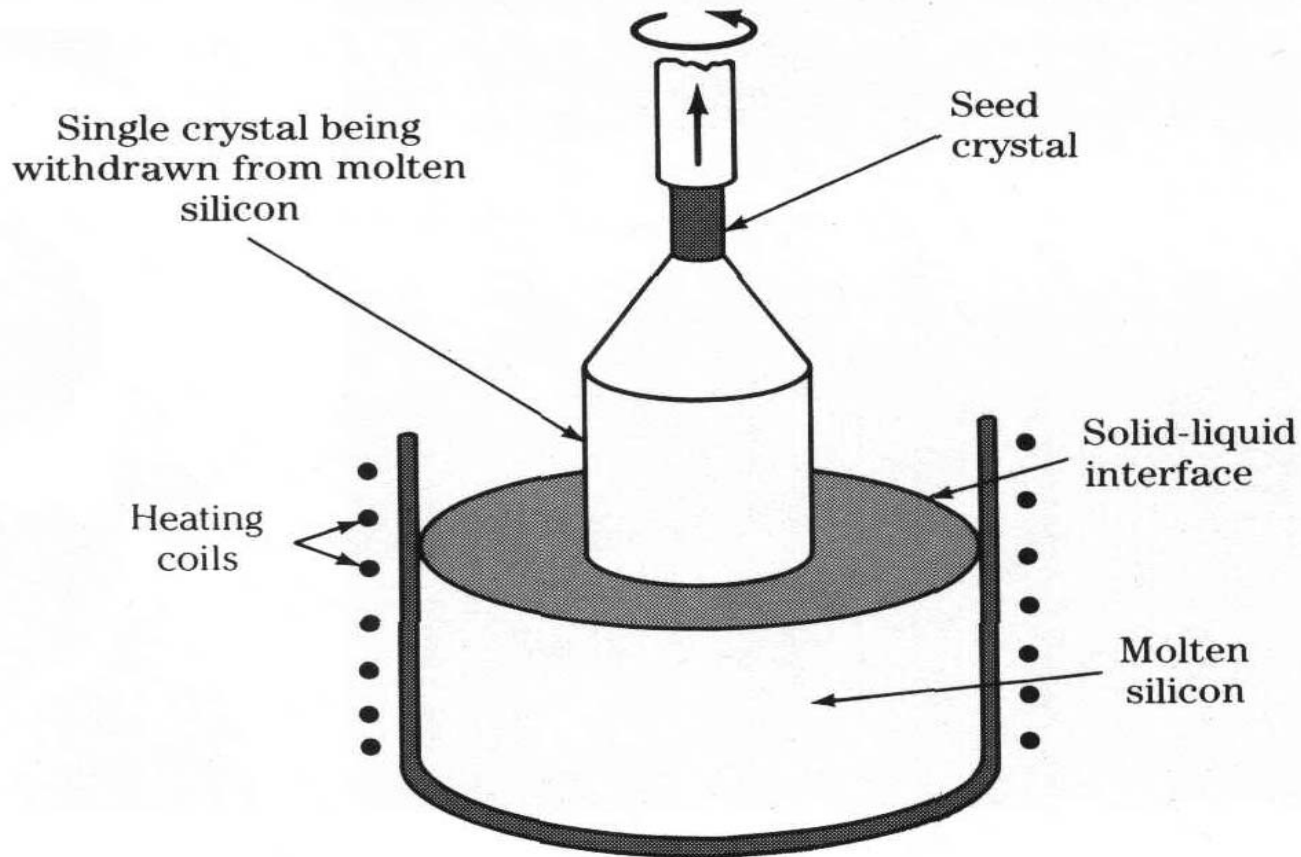

Hidrotermalno gojenje monokristalov

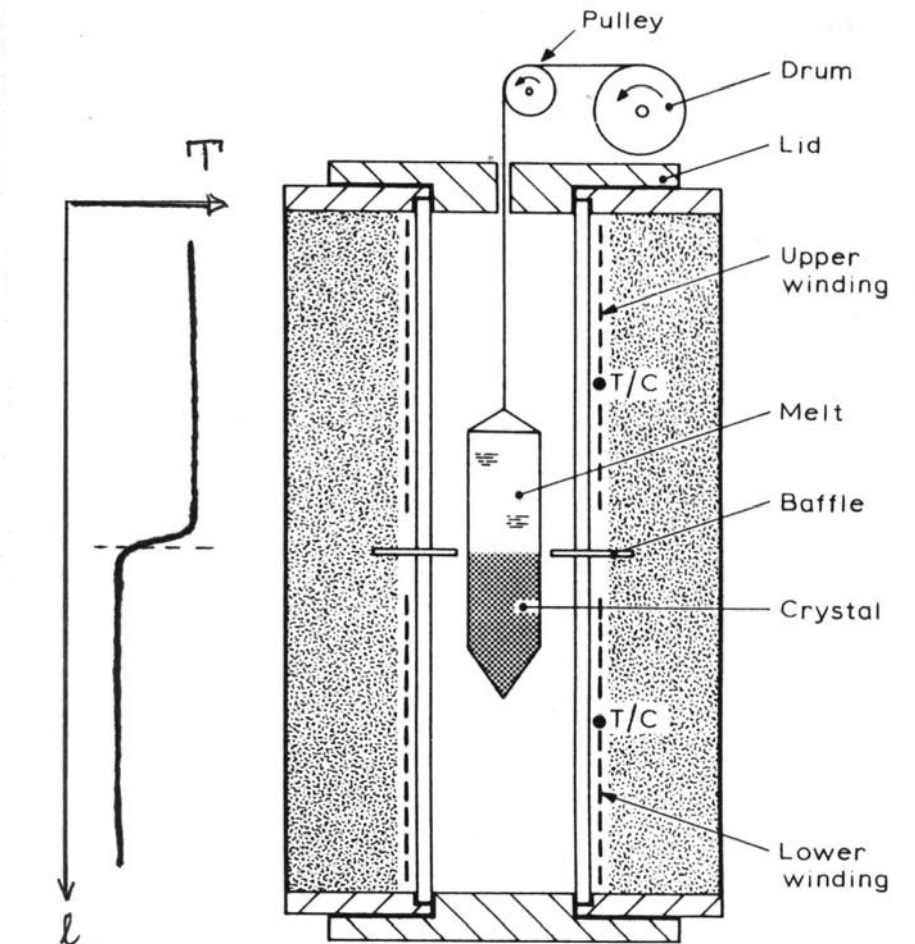
Gojenje monokristalov - Czochralski

Vrtečo so kristalno kal počasi dvigamo iz taline z ustrezno sestavo

Gojenje monokristalov - Bridgman

Posodo s talino počasi spuščamo skozi temperaturni gradient

Sodobni materiali

Fazna ravnotežja

Definicija pojmov

Komponenta – izhodiščna spojina/kovina/ iz katere pridobimo fazo

Faza – omejeno področje materialnega sistema, znotraj katerega so sestava, struktura, kemijske in fizikalne lastnosti povsem enake

Ravnotežno stanje – Ko se kemijske in fizikalne lastnosti v izbranem volumnu časovno neodvisne. Pri določenih pogojih je prosta energija sistema je minimalna

Fazni prehod – ko pride pri spreminjanju pogojev do nezveznih sprememb lastnosti dane faze (prvotna faza se je spremenila v drugo)

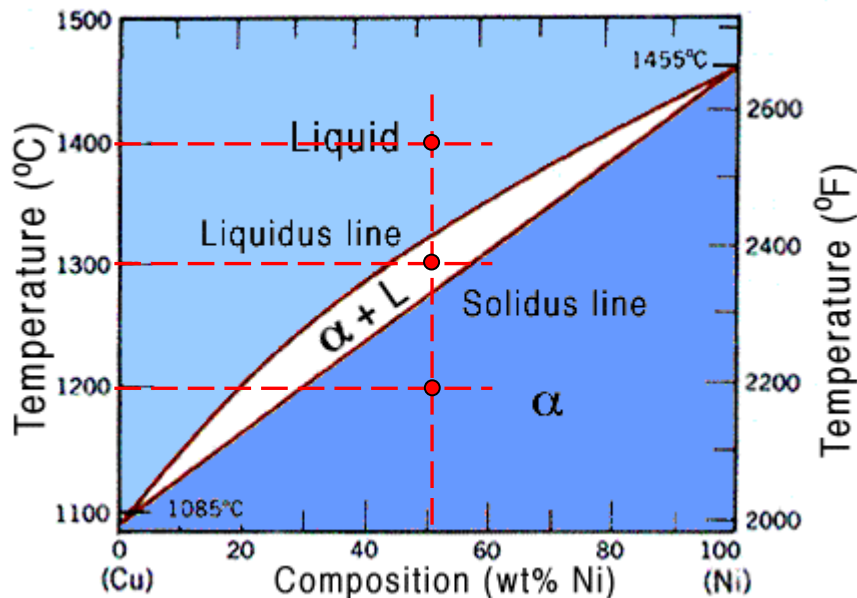
Trdna topnost, meja trdne topnost – maksimalna koncentracija dopanta, ki se lahko raztopi v kristalni strukturi

Fazni diagram – diagram, ki podaja fazne prehode, kot funkcijo različnih spremenljivk (velja za ravnotežno stanje)

Mikrostruktura – strukturno zlaganje kristalitev oziroma amorfnih faz na mezoskopskem nivoju (večjem od kristalne strukture)

Binarni sistemi – sistemi z dvema komponentama

Sistem s popolno trdno topnostjo (npr. Cu-Ni)

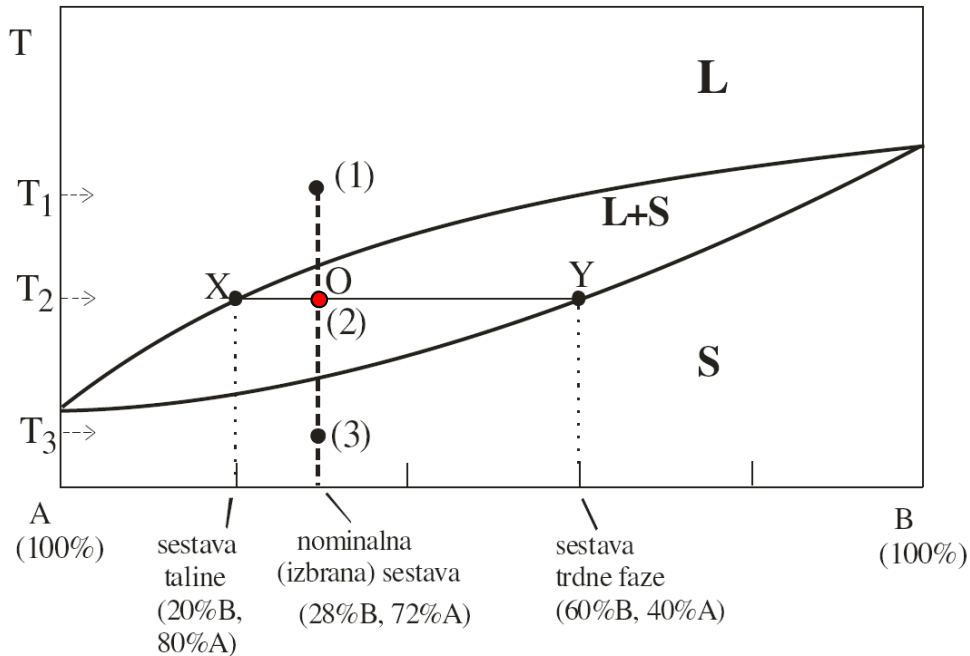
Področje α (temno modro) – homogena trdna raztopina

Področje L + α (belo) – dvofazno področje (trdna in tekoča raztopina)

Področje L (svetlo modro) - homogena tekoča raztopina Cu in Ni

Identifikacija faz pri danih pogojih: Lociramo točko, ki odgovarja dani temperaturi in sestavi ter identificiramo fazno polje

Binarni sistemi – kvantitativna obravnava

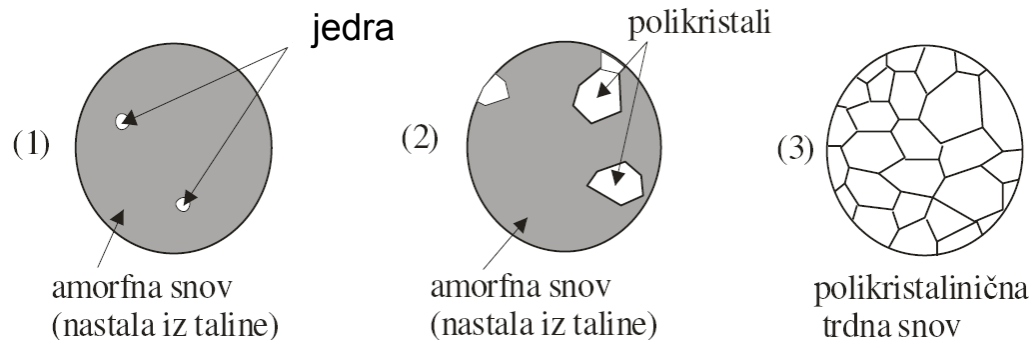

Pravilo vzvoda:

$$m_{tek} \overline{OX} = m_{trd} \overline{OY}$$

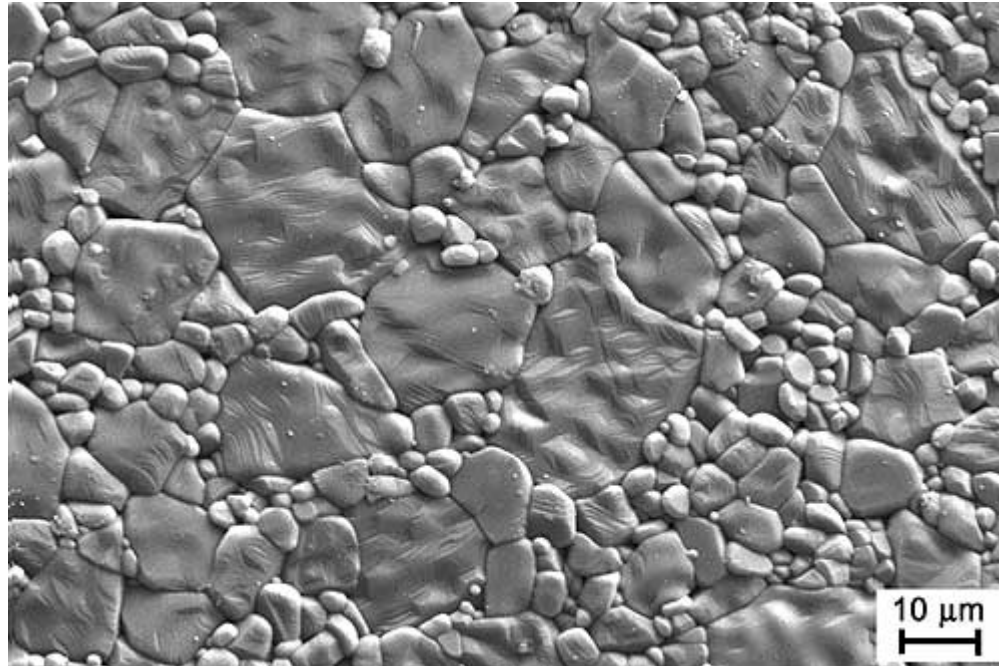
$$\frac{m_{trd}}{m_{tot}} = \frac{\overline{OX}}{\overline{XY}} \quad \frac{m_{tek}}{m_{tot}} = \frac{\overline{OY}}{\overline{XY}}$$

V konkretnem primeru je masni delež tekočine
 $(60-28)/(60-20) = 0.80$ (80%)

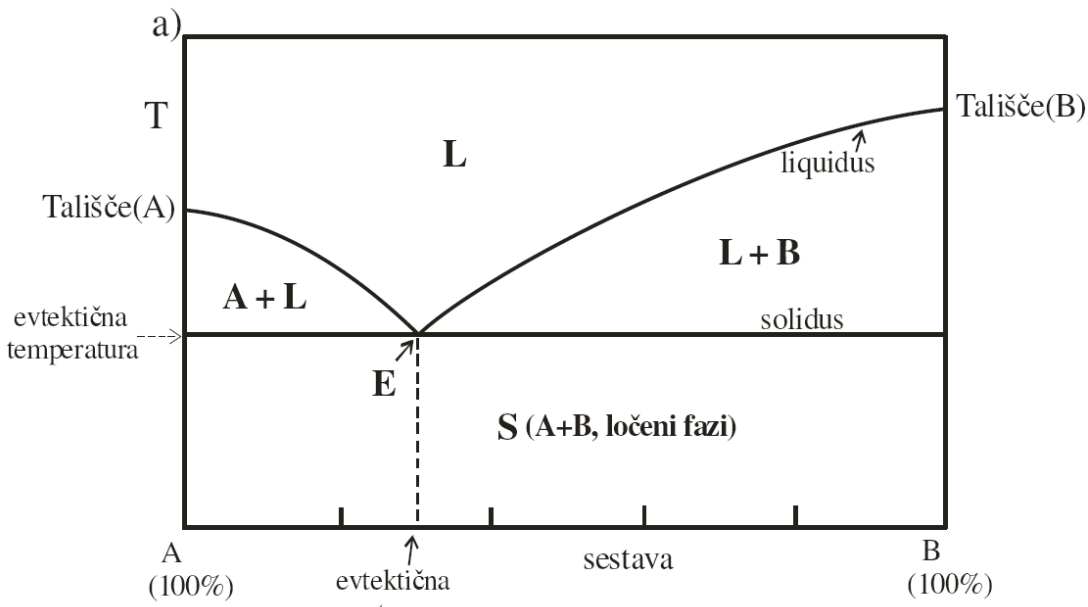
Razvoj mikrostrukture pri ohlajanju

Binarni sistemi – kvantitativna obravnava

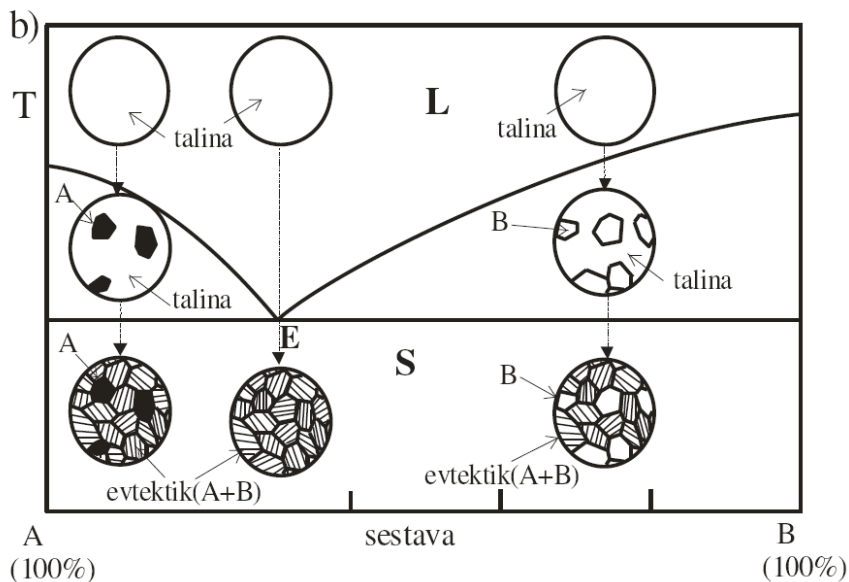

Enofazna, sintrana Al₂O₃ keramika

Binarni sistemi – popolna netopnost

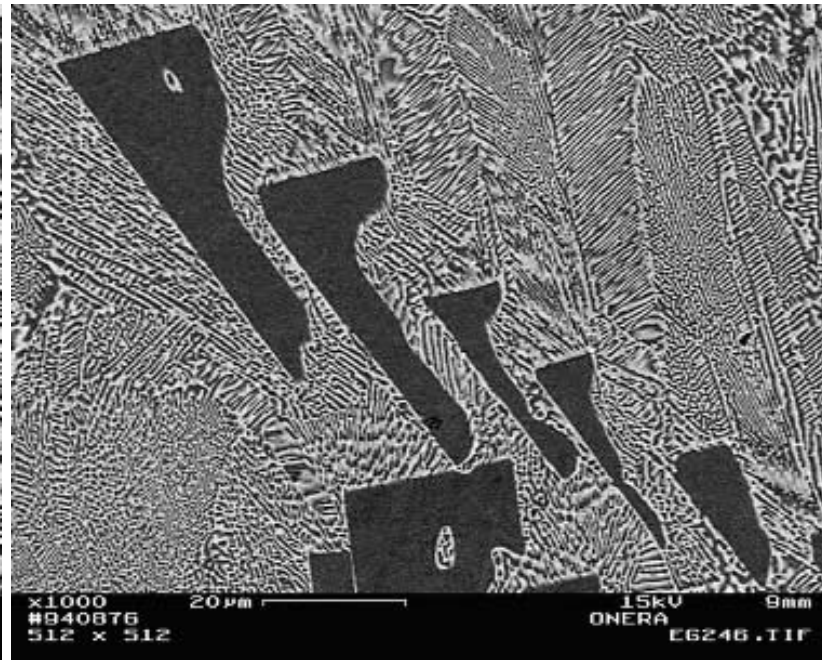
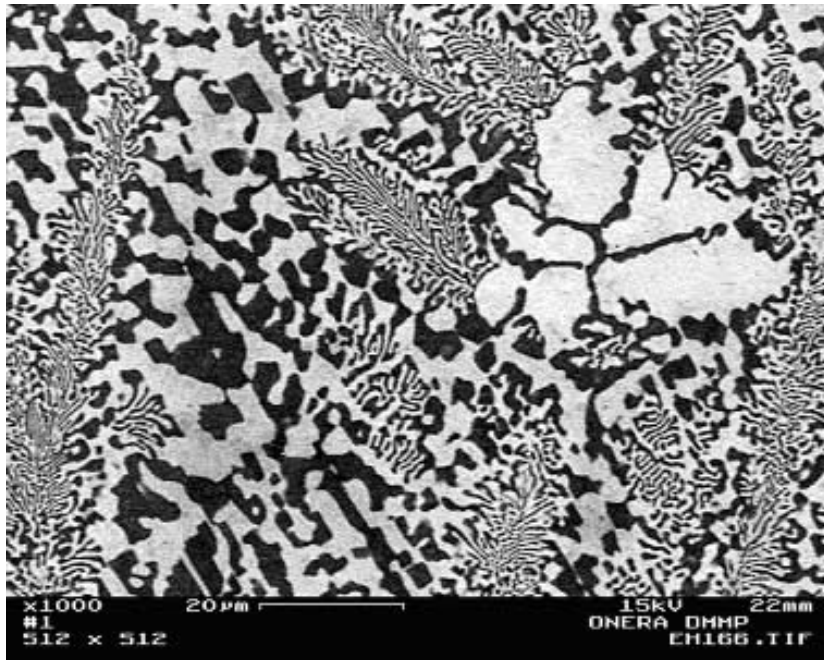

- Solidus je povsem ravna
- Likvidus se dotika solidus v evtektični točki
- Evtektična točka ima povsem določeno evtektično sestavo in evtektično temperaturo
- Evtektična temperatura je nižja od tališča komponent

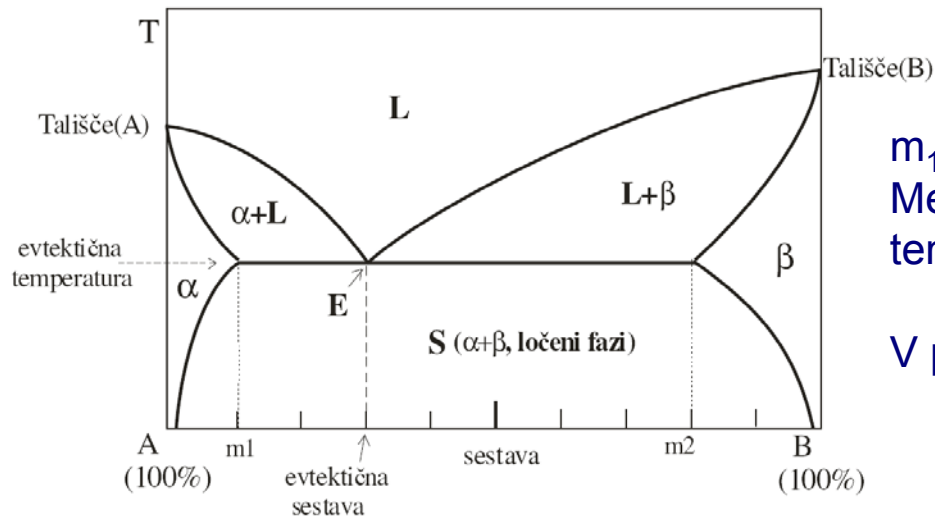
V tekočini sta komponenti pomešani na atomarnem nivoju in pri strjevanju je difuzija prepočasna, da bi se povsem ločili. V zrnu obstajajo izmenjujoče se tanke plasti obeh komponent

Binarni sistemi – popolna netopnost

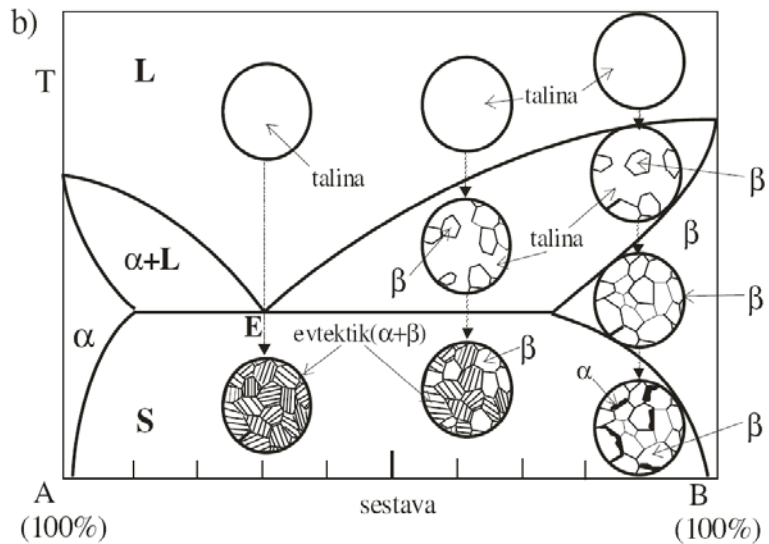
Evtektična mikrostruktura niobij silikatne zlitine (Nb je svetla faza, Si je temna)

Binarni sistemi – delna topnost

$m_1, m_2 \dots$ meja trdne topnosti
 Meja trdne topnosti se viša do evtektične temperature.

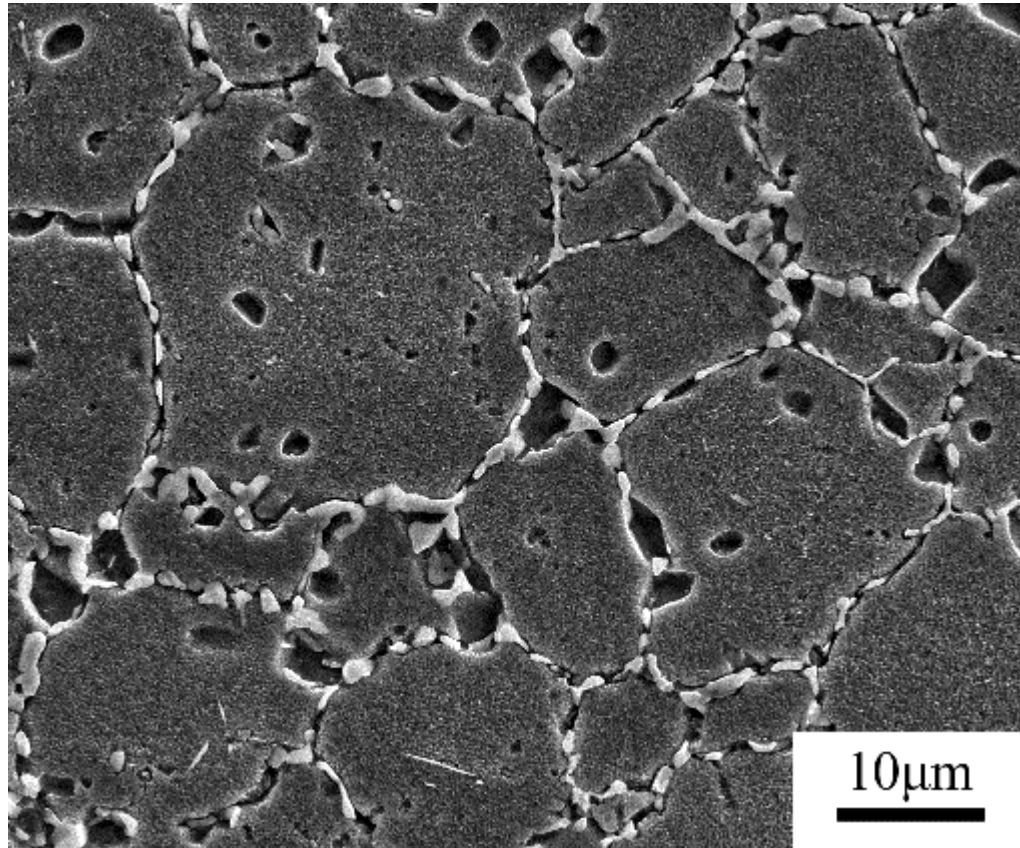
V polju S soobstojata obe trdne raztopini

Iz enofaznega sistema β se z difuzijo v trdnem na mejah izloči faza α

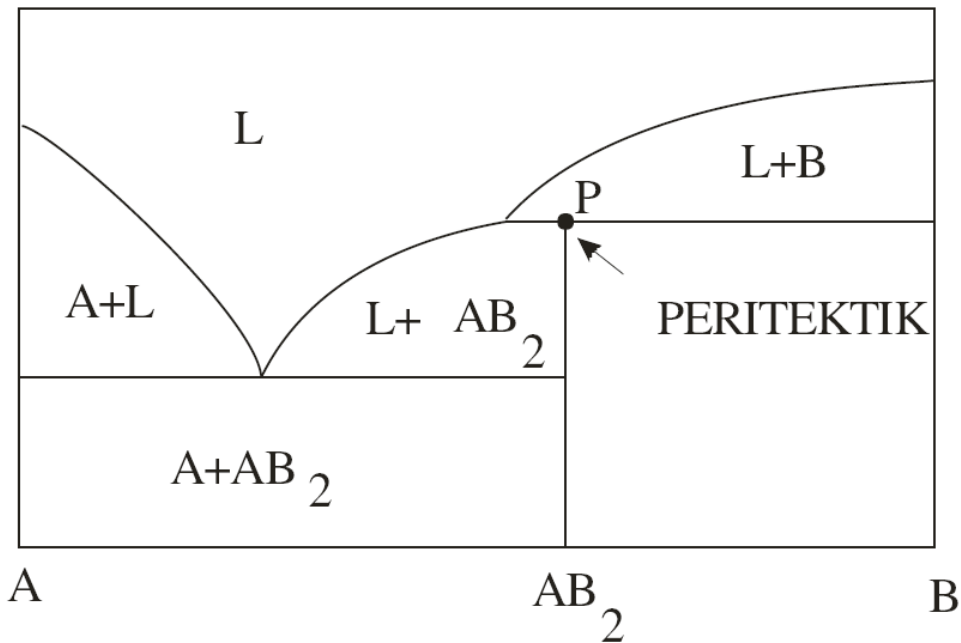

Binarni sistemi – delna topnost

Nikljeve zlitine – izločanje sigma faze

Binarni sistemi – z novo binarno spojino

Točka P se imenuje peritektik. Pri tej temperaturi se spojina **inkongruentno tali** – razpade na talino in trdno fazo s spremenjeno sestavo

kongruentno taljenje – spojina se stali v celoti in talina ima sestavo spojine

Gibbsovo fazno pravilo

Gibbsovo fazno pravilo je osnovno pravilo pri konstrukciji faznih diagramov. Pove koliko faz lahko soobstoja pri določenih pogojih (konst. tlak in temp.)

$$P + F = C + N$$

P...število faz

F ... število prostostnih stopenj

C...število komponent

N...število nematerialnih spremenljivk

Za binarni sistem: $F=1, C=2, N=1 \rightarrow P+1=2+1 \rightarrow P=2$

($F=1$ ker j temp. in tlak. konstanten in je samo sestava prosta)

V binarnem sistemu lahko pri določenih pogojih v ravnotežju soobstoja največ dve fazi!!!

Za ternarni sistem: $F=1, C=3, N=0 \rightarrow P+1=3+1 \rightarrow P=3$

V binarnem sistemu lahko pri določenih pogojih v ravnotežju soobstajajo največ tri faze!!!